

чене. У студентів є сучасні підручники з фармакології, видані українською, російською та англійською мовами, авторами або співавторами яких є викладачі нашої кафедри (Фармакологія / за ред. професора І.С.Чекмана. – Вінниця : Нова Книга, 2011; Фармакологія / под ред. І.С.Чекмана. – Вінниця : Нова Книга, 2013; Фармакологія / І.С.Чекман, В.М. Бобирьов, В.Й. Кресюн та ін. – Вінниця : Нова Книга, 2014; *Pharmakology* / V. Voburov, T. Devyatkina, O. Vazhnicha, V. Khristyuk. – Vinnitsya : Nova Knyha, 2015), навчальні посібники, методичні вказівки для самостійної роботи студентів, довідкова література, комп'ютерний клас, де проводиться тестовий контроль. Викладачі кафедри протягом навчального року постійно здійснюють консультативну (у тому числі, індивідуальну) роботу, включаючи підготовку до підсумкових модульних занять і ліцензійного іспиту «Крок-1».

Висновок. Викладання дисципліни потребує не тільки роботи зі студентами, а й самовдосконалення викладача. Комплексний підхід до навчання студентів з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, з використанням усіх сучасних методів оптимізації навчального процесу дозволить сформувати в студентів зацікавленість до вивчення фармакології, уніфікувати навчальний процес, а отже, підвищити якість знань і практичних навичок.

Список використаної літератури

1. Моргунова С.А. Нові технології формування професійних компетенцій з дисципліни «Фармакологія»: можливості кейс-методу / С.А. Моргунова // Медична освіта. – 2015. – № 1. – С. 78–80.

КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Дегтярьова К.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена основним методичним засадам укладання навчального посібника з російської мови як іноземної: комунікативному підходу, ономаціологічному і текстоцентричному принципам.

Ключові слова: навчальний посібник, комунікативний підхід, текстоцентризм.

Зважаючи на те, що «лікар – лінгвоактивна професія» (Н. Формановська), робота з розвитку мовленнєвих навичок і вмінь іноземних студентів-медиків має неабияке значення. Лінгвістична підготовка іноземних студентів охоплює тривалий час – упродовж чотирьох років – і значна за обсягом. У зв'язку з цим у навчанні мови чільне місце посідають засоби навчання, з-поміж яких один із найважливіших – навчальний посібник.

Розроблений і реалізований у навчальному процесі викладачами кафедри українознавства та гуманітарної підготовки посібник із російської мови як іноземної - це робочий зошит, що містить блок теоретичних матеріалів, необхідних для забезпечення володіння мовою, і практичну частину із системою вправ мовної та мовленнєвої лінії.

Мета посібника – навчання іноземних студентів-медиків активному використанню поданого граматичного матеріалу в мовленні.

Принципи побудови посібника – ономаціологічний і текстоцентричний. Перший дозволяє чітко уявити, як граматично правильно оформити російською ту чи іншу думку. Тому опис граматичних явищ ґрунтується на активній граматиці. Урахування другого принципу – текстоцентричного – на думку авторів, сприятиме розумінню тексту як найважливішої одиниці навчання, тому весь матеріал занять організовується навколо тексту. Саме в тексті новий лексичний і граматичний матеріал міститься в природному оточенні. У ньому повністю розкриваються всі функційні зв'язки мовних одиниць.

Зауважимо, що теоретична розробка цього принципу в навчанні російської мови почалася в 60-70-х роках минулого століття, коли в поняття зв'язного мовлення Т. О. Ладиженська включила не тільки мовленнєву діяльність, а й результат акту комунікації, певний мовленнєвий твір - текст, а відтак текст стає предметом вивчення й одиницею навчання мови.

Нині текстоцентричний принцип реалізується в таких напрямках і підходах:

1. Текст є засобом пізнання мови як поліфункційного явища.
2. Вивчення російської мови здійснюється на основі тексту як одиниці мови. На текстовому ґрунті відбувається пізнання граматичних категорій, мовних явищ, формується система лінгвістичних понять.
3. Текст виступає як мовленнєвий твір, результат використання системи мови. На його основі здійснюється вивчення мови в дії, засвоюються закономірності функціонування мови в мовленні, а отже, це дозволяє цілковито реалізувати комунікативний підхід.
4. Текст виступає як основний засіб опанування усних і письмових форм російської мови, оволодіння мовленнєвою діяльністю в усіх її видах (читання, аудіювання, говоріння, письмо). На його основі формується комунікативна компетенція.
5. Текст є засобом створення ситуацій, на основі яких здійснюється реальне спілкування.

Як ці засади автори намагалися реалізувати в посібнику?

Увесь навчальний матеріал відповідно до робочої навчальної програми і тематичного плану курсу згруповано за змістовими темами, в межах яких виокремлюються блоки «Изучаем язык» і «Слушаем, говорим, читаем, пишем». У першому блоці, погрупованому на окремі заняття, пропонуються матеріали і завдання з формування глибоко мовної та мовленнєвої компетенції.

Теоретичний матеріал (рубрика «Внимание, теория!» і «Запомните») подається у вигляді узагальнювальних таблиць із коментарями, в яких указано на важливі особливості тієї чи іншої граматичної конструкції, що, на нашу думку, сприятиме максимальній систематизації й узагальненню вивченого матеріалу.

Після ознайомлення з теоретичним матеріалом пропонуються вправи на його закріплення і відпрацювання певних мовленнєвих умінь. Вправи різні за складністю, обсягом, типом навчальної діяльності (репродуктивні-

конструктивні), розташовані за принципом наростаючої складності. Спочатку подані вправи на спостереження конкретного граматичного явища в тексті, далі - вправи мовного і мовленнєвого характеру з переважанням останнього. У кожній темі автори намагалися представити досить багато творчих комунікативних завдань, які б дозволили активно використовувати досліджувані граматичні явища в професійно орієнтованому мовленні. Пам'ятаючи про те, що «діалог як тип мовлення найбільш явно і безпосередньо актуалізує соціальну сутність мови, її комунікативну природу» (Л.Щерба, Л. Якубинський, М. Бахтін), автори прагнули в кожному занятті запропонувати вправи під рубрикою «Роботаєм в паре» чи «Роботаєм в мікрогрупі», які б націлювали як на розвиток діалогічного мовлення, так і на діалогічність навчальної діяльності.

У другому блоці, названому «Слушаєм, говорим, читаєм, пишем», відповідно до видів мовленнєвої діяльності, розташованих за частотністю вживання, пропонується робота з навчальними текстами, тематика яких визначається дисциплінами, що вивчаються на першому курсі, – анатомією, гістологією та ін. Робота з текстом включає три види завдань – передтекстові, притекстові й післятекстові. Мета передтекстових завдань полягає в запобіганні можливим труднощам у читанні тексту. Притекстові завдання розраховано на формування комунікативної установки на читання тексту. Післятекстові завдання спрямовано на контроль розуміння тексту, на вміння розбиратися, яким чином реалізується комунікативне завдання [1; с. 91].

Нагадаємо деякі види післятекстових завдань, що використовувалися нами в роботі над фаховим текстом для вивчального читання:

1. Согласитесь с мнением или опровергните его.
2. Найдите в тексте ответы на вопросы.
3. Продолжите предложения по тексту.
4. Укажите, какие утверждения соответствуют содержанию текста. Отвечайте «да» или «нет».
5. Найдите в тексте ключевые слова; слова, называющие тему и подтемы, тощо.
6. Найдите в тексте и прочитайте отрывок, где говорится о...
7. Замените выделенные слова синонимами (близкими по значению).
8. Составьте план текста (простой вопросный или номинативный тощо), перескажете текст по плану.
9. Преобразуйте номинативный план в вопросный или номинативный в тезисный. Перескажете текст по плану.

Звісно, на етапі післятекстової роботи використовуються не всі ці види роботи або використовуються інші, зумовлені комунікативними завданнями, мовним чи мовленнєвим матеріалом. На нашу думку, головне завдання цього етапу полягає у формуванні вміння знаходити в тексті смислові віхи, «згортати» інформацію тексту чи відтворювати її.

Список використаної літератури

2. Русский язык как иностранный. Методика обучения русскому языку: учеб.пособие / Г.М. Васильева [и др.]; под ред.И.П. Лысаковой. – М. : ВЛАДОС, 2004.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ

Джадан О.І., Зінченко Н.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядається проблема використання інноваційних методів навчання у вищій школі при вивченні суспільно-гуманітарних дисциплін. Значну увагу приділено інноваційним методам і прийомам навчання.

Ключові слова: інновація, навчання, методи навчання, прийоми навчання, інтерактивне навчання.

Мета статті – проаналізувати інноваційні методи навчання при вивченні дисциплін суспільно-гуманітарного циклу в медичному виші.

Головним завданням вищого навчального закладу на сучасному етапі є підготовка фахівців, здатних нестандартно, гнучко і вчасно реагувати на зміни, які відбуваються в Україні та світі. Тому для підготовки студентів до професійної діяльності в майбутньому, формування світогляду і самосвідомості майбутнього лікаря важливим є вивчення дисциплін суспільно-гуманітарного профілю.

Перш за все необхідно дати можливість кожному студенту розкритись як особистості, а також допомогти розвинути творчу діяльність студентів, дослідженням якої займалися відомі вчені: В.В. Давидова, З.І. Калмикова, О.М. Леонтєва, З.І. Слепка та ін. [2, с. 251].

На сьогодні метою досягнення результативності навчання майбутніх спеціалістів є застосування викладачами сучасних технологій та інноваційних методів навчання. Ці методи охоплюють активні й інтерактивні форми.

Активні передбачають діяльну позицію студента відносно викладача і тих, хто отримує освіту разом із ним. Під час занять із їх застосуванням використовуються підручники, зошити, комп'ютер, тобто індивідуальні засоби навчання [1, с. 152].

Як один з інноваційних методів виділяють *проблемне навчання*, що передбачає формування навичок для вирішення проблемних завдань, які не мають однозначної відповіді, самостійної роботи над матеріалом і вироблення вміння застосовувати засвоєні знання на практиці [7, с. 93].

Також *інноваційні методи навчання* передбачають *інтерактивне навчання*. Воно спрямоване на активне і глибоке засвоєння досліджуваного матеріалу, розвиток уміння вирішувати комплексні завдання.

Завдяки інтерактивним методам відбувається ефективне засвоєння знань у співпраці з іншими студентами. Ці